

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krome.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Stavbena in požarna policija.

Stavbe — bodisi bivališča sama ali pa druga gospodarska poslopja — so važen predpogoj za življenje prebivalstva. — Slaba, vlažna ali okužena bivališča so zbirališče bolezenskih kali. — Pa tudi na drugi strani preti nevarnost, bodisi življenju ali pa imetju prebivalstva, če stavbe niso delane v smislu obstoječih stavbenih redov. — Opozarjamo le na nezadostnosti, ki se navadno pokažejo v slučajih požara, ob katerih prilikah se zgodi toliko nesreč. Pa še druge stvari so, ki delajo stavbe nezadostne, n. pr. vporaba slabega materiala pri stavbi, prezgodnja selitev v še vlažne prostore itd.

Vsi taki in slični — tu nenašteti slučaji spadajo v delokrog stavbene policije.

To pa izvršuje občinsko predstojništvo samo in po svojih organih. Dolžnost občinskih predstojništev torej obsega nadzorstvo nad tem, da se natančno izpolnjujejo vsa stavbena določila in predpisi in sicer ravno tako pri novih stavbah, kakor tudi prezidavah oziroma prizidavanju. Izvrševati in gledati na to, da se izvršujejo stavbena določila tudi pri onih poslopih, ki preté varnosti, storiti vse potrebno že popred, da se odvrnejo morebitne nevarnosti in nesreče ali škode, ki bi se utegnile zgoditi pri novih ali pa tudi pri starih poslopih in ki utegnejo kakorkoli škodovati osebnim varnostim, ali pa lastninam, — je zakonska dolžnost občinskih predstojništev.

Če n. pr. preti nevarnost, da se utegne poslopje podreti, treba je nemudoma izdati vse potrebne varnostne odredbe, če zahtevajo okoliščine, ali če je nevarnost očitna, odrediti takoj, da se dotično poslopje nemudoma izprazni. Tam pa n. pr., kjer je nevarnost ognja velika, treba je od-

ločno pozvati lastnika, da nedostatke nemudoma popravi.

Le na eno okolnost tukaj ponovno opozarjamo. Po deželi so — kakor znano — hiše večinoma krite s slamo. Mnogo koč je, ki imajo le nekako samo opaženo (z deskami osobito) vežo brez stropov. V veži na ognjiščih pa se kuri, tako da uhaja dim naravnost pod streho. V takih krajih večkrat nimajo izpeljanih niti najnavadnejših dimnikov.

V takih krajih se mora odločno zahtevati, da se takoj postavijo dimniki, ker je nevarnost ognja velikanska in možnost, da zadene nesreča požara cele vasi vsled malomarnosti tako lastnikov samih kakor tudi vsled nezadostnega nadzorstva se strani občin. Znano nam je, da je politična oblast ravno glede stavbe dimnikov zadnja leta izdala več naredb, ki pa niso bile povsod zadostno upoštevane, zato opozarjamo tukaj naša županstva, da je v omenjenih zadevah nadzorstvo in upravljanje avtoritete njihova postavna dolžnost.

Za vsako stavbeno dovoljenje je treba odobrenja občinskega predstojnika (župana), pa naj si bodi za prizidavo, novo stavbo, ali pa prezidavanje, ali tudi le za popravilo poslopja. Kdor prosi za takovo dovoljenje, priložiti mora prošnji stavbeni načrt z vsemi podrobnostmi in natančnim merilom; ta načrt mora izdelati stavbeni podjetnik (stavb. mojster) ter ga tudi podpisati. Priložiti se mora prošnji nadalje še izpis iz zemljiške knjige kot dokaz lastninske pravice.

(Zemljeknjižni izpisi dobivajo se pri pristojnih sodiščih ter je treba plačati zanje pristojbino za kolek v znesku 2 K.)

Prošnja za stavbeno dovoljenje glasi naj se približno takole:

kolek
I K

Slavno

občinsko predstojništvo (županstvo)

v

Udano podpisani Anton B...., trgovec v C.... št.... nameravam v D...., kjer sem kupil stavbeno parcelo št...., sezidati stavbo za stanovanja. Ondi nameravam otvoriti tudi trgovino z mešanim blagom.

Obenem, ko prilagam v dveh izvodih stavbeni načrt, ki ga je izdelal stavbeni mojster E.... F.... v G...., prosim uljudno naj mi slavno občinsko predstojništvo izda stavbeno dovoljenje, v to svrhu pa kolikor mogoče hitro skliče določeno stavbeno komisijo.

H dne

N. N.

Na podlagi take prošnje županstvo ukrene, koliko mogoče hitro, da se zadeva preveč ne zavleče ter skliče stavbeno komisijo na ta način, da izda odlok po sledečem vzorcu:

Št.

ex 190..

Na podlagi prošnje gospoda A. B. trgovca v C. za stavbeno dovoljenje odreja se komisijonelni ogled na licu mesta v ponedeljek dne ob 9. uri dopoldne. Tega ogleda se udeleže:

- 1.) gospod prosilec;
- 2.) stavbeni mojster gosp. N. N. kot stavbeni vodja;
- 3.) stavbeni mojster gosp. N. N. kot izvedenec;
- 4.) civilni geometer gosp. N. N.;
- 5.) zdravnik g. dr. N. N. (iz sanitarnih razlogov);
- 6.) občinska odbornika N. N. i Z. Z.;
- 7.) neposredni sosedje

Županstvo dne

Županov namestnik:

N. N.

Komisija se sestane ob 3/4 na 9. uro dopoldne v občinskem uradu.

Ogled na licu mesta izvrši se na to pod županovim vodstvom v prisotnosti določene komisije, sestoječe nadalje iz dveh občinskih svetovalecev in izvedenca, ki mora biti pri stavbi neprizadet; navzoči naj bodo tudi sosedje, ki meje neposredno na stavbišče, da pravočasno ugovarjajo. O izvršenem ogledu sestavi naj se zapisnik, kateri obsegaj natančne podatke glede stavbenih razmer v obče, zlasti pa morebitne ugovore, kakor tudi izjavo izvedencev.

Ta zapisnik naj se sestavi nekako v sledečem smislu:

ZAPISNIK

sestavljen dne v občinskem uradu v

Navzoči: — podpisani.

Predmet zapisnika

tvori komisijonelni ogled na licu mesta z ozirom na prošnjo gospoda A. B. zasebnika v C., da bi se mu dalo stavbeno dovoljenje.

Imenovani namerava na prostoru (v ulici) sezidati enonadstropno hišo za stanovanja.

Poleg hiše tudi še Nameravani način zidave kakor tudi obseg v vseh posameznostih je natančno razviden iz stavbenih načrtov, ki so tu priloženi v dveh izvodih. Navzoči izvedenec, gospod N. N., ki je sam stavbeni mojster, izjavlja, da nameravana stavba v smislu načrtov v nobenem oziru ne nasprotuje stavbeno-tehničkim določbam. Stavbena črta se določa takole: (tu sledi napoved navzočega geometra, zemljemerca). Nivô (površina) se določa vzhodno na + 210.98 in zahodno + 211.

Navzoči sosedje izjavljajo, da nameravani stavbi ne ugovarjajo. (Tu se lahko postavijo še kake druge opazke, ali tudi morebitni ugovori i. t. d.)

Ker torej proti nameravani stavbi ni nikake zapreke in nobenega pomisleka bodisi iz stavbeno-policijskih bodi si kakih drugih ozirov, izjavljamo s tem, da je smatrati stavbo iz javnih ozirov kot dopustno.

Pred celo stavbo in posestvom prirediti se mora pot za pešce (hodnik, trottoir) v širini 2.5 m in sicer (kamenit, posut, cementni, asfaltni i. t. d.)

Pristojbina za določitev stavbene črte in površine v znesku ... K .. in pristojbina (taksa) za stavbo K .. h, skupno toraj K .. h se mora plačati najkasneje tekom 14 dni, pristojbina za kanalizacijo v znesku K .. h (in morda še druge pristojbine) pa tekom 30 dni pri občinski (mestni) blagajni.

Prebrano, sklenjeno in podpisano!

Datum

Načelnik komisije

N. N.

(župan; 1. svetovalec i. t. d.)

Slede ostali podpisi.

Dovoljenja pa se ne sme dati, ampak odreči vsem onim nameravam stavbam, ki bi utegnile le količkaj biti v napotje ali v škodo interesom sosedov, ali pa ki bi bile v nasprotju s stališčem stavbeno-policijskih določb. Če pa ni iz javnih ozirov nikakih pomislekov proti projektirani stavbi in tudi se strani sosedov nobenega ugovora, izdati se mora pismeno stavbeno dovoljenje.

To naj se glasi nekako sledeče (in naj se po potrebi spremeni in prilagodi kraju in zastopu, mestnemu ali občinskemu):

(Mestna) občina v

Štv.

Gospodu (gospé) N. N.

v

Rešujoč vašo prošnjo z dne 5. oktobra 1904 in z ozirom na komisijonelni ogled na licu mesta, ki se je vršil dne 10. oktobra 1904 daje se Vam naprošeno stavbeno dovoljenje na podlagi stavbenega načrta, ki ste ga priložili v dveh izvodih. En izvod, klavzuliran glede stavbenega dovoljenja, se Vam v prilogi vrača.

Pred vso stavbo napraviti se mora hodnik (trotoar) v širini 2,5 metrov, in sicer v smislu sklepa občinskega sveta z dne, kakor se je določilo z ... (asfaltnim, kamenitim i. t. d.) tlakom. Padec proti cesti mora znašati 2‰.

Stavbena črta določa se sledeče:

(tu se navede izjava geometra)

.....
nivô pa (kakor v geometrovi izjavi).

Stavbena pristojbina v znesku K .. h in pristojbina za določitev stavbene črte in površine v znesku K .. h, skupno v znesku K .. h, plačati se mora tekom 14 dni, kanalizacijska pristojbina za v znesku K .. h pa tekom 30 dni pri mestni blagajni.

Županstvo (mestne) občine

v dne

Župan: N. N.

Drug vzorec za pre — oziroma prizidave bi se glasil:

Mestna občina v

Št.

1908.

Gospodu (gospé) N. N.

v

Na Vašo prošnjo z dne 10. oktobra in na podlagi komisijonelnega ogleda na licu mesta dovoljuje se Vam, da izvršite nameravane izpremembe pri stavbi svoje hiše št. in prezidavo, kakor tudi, da izpeljete kanal za odvod nečistih snovi z izlivom v glavni odtok mestnega kanala.

Troške in pristojbine komisijanskega ogleda v znesku K .. h plačati morate tekom 14 dni, kanalizacijsko pristojbino pa v znesku K .. h tekom 30 dni, oboje pri mestni blagajni.

Županstvo (mestne) občine

v dne

Župan: N. N.

Če se pokažejo nasprotujoče si koristi posameznih prizadetih oseb, treba je gledati na to, da se doseže sporazumljenje mirnim putem,

ki naj se poskuša doseči o priliki stavbene komisije. Če se stranke z ozirom na svoje zahteve ne zedinijo, napotiti jih je treba na pravno (sodno) pot. Dokler pa se to ne reši, se stavbeno dovoljenje ne sme izdati.

Če pa pridejo poleg tega v poštev še obrtne naprave, sme se izdati stavbeno dovoljenje šele potem, ko je dala svoje dovoljenje popred (višja) politična oblast in če so izpolnjeni vsi morebitni stavljeni predpogoji. V ostalem pridejo pri takih slučajih v poštev določila obrtnega zakona.

Pričeti s stavbo pa ni dovoljeno, predno se ne dobi dovoljenja, ali pa predno se končno ne rešijo v prizivni instanci morebitni ugovori in rekurzi.

Občine morajo strogo paziti na to, da se ukazi z ozirom na izpolnjevanje stavbeno-policijskih določil natančno izvršujejo in uvažujejo. Tako na primer, da so poslopja od raznih stavb in objektov kot: kozolcev, podov, kovačnic, opekarn i. t. d. — zadostno oddaljena; posebno pa velja to za stavbe ob javnih cestah, v bližini pokopališč in mrtvašnic, v bližini rek in potokov ter močvirnatih krajev — sploh povsod, kjer pridejo poleg drugega v poštev tudi ozir na javno zdravstvo in nevarnost za življenje ali zdravje. Če se namerava nova stavba ob železniški progi, treba je v prvi vrsti tudi sporazumljenja z železniško upravo.

Nova stavba ob železnici se sme izvršiti le v primerni razdalji, ki je postavno določena.

Občine pa v smislu ministerskega ukaza z dne 19. decembra 1877, št. 3450, niso upravičene izdajati dovoljenja za stavbe na stavbiščih, ki so last železnice. F. K.

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

385. Gospod F. P. v L.

Vprašanje: Prosim pojasnila, kaj pomeni beseda „državni bankerot“, o čemur se večkrat bere po časnikih?

Odgovor:

Bistvo državnega bankerota obstoji v tem, da država ne more izpolniti ali deloma ali pa celotno svojih obveznosti. Po navadi se gre samo za obveznosti države iz takozvanih državnih papirjev. Kakor veste so državni papirji dolžna pisma države, v katerih se država zaveže imetniku dotičnega papirja izplačati tamkaj določeni znesek. Če pride država v položaj, da ne more plačati obljubljenega zneska v celoti ali če ga vsaj deloma ne more izplačati, tedaj govorimo, da je država bankerotna.

Imeli smo pa tudi že drugačne bankerote, namreč one s papirnatim denarjem. Prej je namreč država sama izdajala papirnat bankovce, dočim jih danes izdaja avstro-ogrska banka. Prišli so pa hudi časi, ko država ni mogla za pa pirnate bankovce dati toliko srebrnega ali zlatega denarja, na kolikor so se glasili. Tako se je zgodilo, da

so se papirnati bankovci po goldinarju plačevali s par desetnicami.

386. Županstvo S.

Vprašanje: Gostilničar F. je prodal svojo staro hišo brez koncesije. To je hotel namreč prenesti na svojo novo hišo. Ko je pa prosil za prenos koncesije, mu je okrajno glavarstvo isto odreklo, češ da za njegovo gostilno ni krajevne potrebe. Ali sme okrajno glavarstvo tako razsojati, ko je vendar že prej ta gostilniška koncesija bila že več desetletij v našem kraju?

Odgovor:

Po novem zakonu sme okrajno glavarstvo tako postopati, da se na ta način omeji število obstoječih gostiln. Pravijo namreč, da se je svoj čas podelilo preveč gostilniških koncesij, in jih hočejo sedaj nekoliko odpraviti.

Poizkusite s pritožbo na deželno vlado! Vsploh ni izključen! Pritožba mora biti kolekovana z 2 K.

387. Županstvo C.

Vprašanje: Pri nas je hišni posestnik, ki ima kaka tri leta staro hišo. Od te plačuje državni davek v znižanem postavku 50/0, med tem ko plačuje občinske doklade od idealnega davka, ki bi se mu od države predpisal, če ne bi vžival davčne prostosti zaradi nove stavbe. Prosimo pojasniti, ali naj pri sestavi volilnih imenikov upoštevamo glede tega hišnega posestnika 50/0 davek ali idealni davek?

Odgovor:

Po razsodbi upravnega sodišča od 18. oktobra 1883 štev. 2373 se ima pri sestavi volilnih imenikov ozirati samo na v resnici plačevani državni davek, t. j. na 50/0 hišnonajemninski davek, ne pa na idealni davek, od katerega se plačujejo doklade.

Ta razsodba je popolnoma v zmislu zakona, ki govori o predpisanem direktnem davku. Predpisan pa je kot direktni davek samo 50/0 tni, dočim se idelni davek ne predpiše nego samo izračuni, da se določijo doklade.

388. Županstvo P. (Štajersko)

Vprašanje: Ali volijo častni občani dvakrat t. j. enkrat kot davkoplačevalci, drugič pa kot častni občani.

Odgovor:

Po našem mnenju sme vsakdo za svojo osebo samo po enkrat voliti. Vendar nam je znano, da se s privoljenjem okrajnih glavarstev na Štajerskem drugače prakticira, da se namreč pusti častne občane najprej po davčni vrsti voliti, nazadnje pa še kot častne občane.

Iz Vašega vprašanja razvidimo, da Vam je potreba nekaj glasov. Če Vam je na tem, lahko poizkuzite vpisati častne občane po dvakrat.

Če ne bo pritožbe zoper imenike, bodo lahko dvakrat volili.

389. Županstvo H.

Vprašanje: Neki tukajšni občan je že dolgo vrsto let (več kot 10 let) v hiralnici v L. Stroške za njegovo oskrbovanje v hiralnici plačujejo njegovi sorodniki. Ali je dotičnik v občini L. priposestvoval domovinsko pravico?

Odgovor:

Po našem mnenju je bivanje v kaki hiralnici prostovoljno. Sorodniki, ki za Vašega občana v hiralnici plačujejo, so se najbrže odločili za ta način oskrbovanja, ker jim je pripravnejši in znabiti tudi cenejši. Zaradi tega se pa še ne more reči, da bi bil hirajoči bolnik primoran bivati v hiralnici.

Če je torej dotičnik po dosegli samopravnosti nad 10 let v hiralnici, je s tem priposestvoval domovinsko pravico v občini, kjer je hiralnica, torej v občini L. Prosto Vam je potemtakem prositi za sprejem hirajočega bolnika v občinsko zavezo L.

390. Županstvo H.

Vprašanje: V občini imamo reveža F., ki je služil kakih 12 let pri vojaki, tam pa vsled prehlajenja tako obolel, da je za vsako težje delo nesposoben. Ali bi ga mogli spraviti v kako vojaško invalidno oskrbovališče? Kam se nam je za to obrniti?

Odgovor:

Težko boste kaj dosegli, kajti zakon od 27. decembra 1877 štev. 158 drž. zak. ima take trde pogoje za sprejem v vojaška invalidna oskrbovališča, da ne bodo mogli vaši prošnji vstreči. Po § 99 črka c) navedenega zakona se sprejemajo v invalidna oskrbovališča samo oni bivši vojaki, ki so v svoji službi tako oboleli, da si ne morejo prav nič domagati. Vaš invalid je pa, kakor pišete, samo za težja dela nesposoben, med tem ko manjša dela lahko opravlja. Poleg tega naštevni zakon bolezni, vsled katerih je sprejem mogoč; te bolezni so: behavost, božjast (epilepsija) in otrpnenje (Lähmung).

391. Gospod H. B. v P. (Štajersko)

Vprašanje: Prosim pojasniti, če je za Štajersko kaka postava ali kaka naredba, ki bi določala širokost občinskih cest?

Odgovor:

Nel. § 5 zakona od 23. julija 1866 štev. 22. dež. zak. za Štajersko določa glede širokosti neeraričnih cest sledeče:

a) da morajo biti okrajne ceste I. vrste široke 6 metrov; pri teh 6 metrih pa ni vračunjen prostor za obcestni jarek, prostor za drevesa in prostor za gramoz;

b) okrajne ceste II. vrste morajo biti tako široke, da se morejo po njih voziti vozovi, ki so v okraju navadni;

c) isto velja glede občinskih cest.

Občinske ceste morajo biti tedaj tako široke, da se morejo brez nevarnosti voziti vozovi, kakršni so v občini navadni.

392. Županstvo P.

Vprašanje: Radi bi nekaj tukajšnih občanov, ki so si za občino pridobili mnogo zaslug, počastili s tem, da jih izvolimo častnimi občani. Ali moramo v vabilu k občinski seji naznaniti imena dotičnih, ki jih nameravamo izvoliti ali ne?

Odgovor:

Po § 37 štajerskega občinskega reda morate v vabilu k sejam naznaniti tudi „predmet posvetovanja“. Tej zakoniti zahtevi zadostite, če zapišete v dnevni red vabila k seji „Volitev častnih občanov“. Imen onih, ki jih nameravate voliti, ni treba zapisati na vabilo.

393. Županstvo P.

Vprašanje: V katerem razredu volijo na Štajerskem častni občani?

Odgovor:

Štajerski občinski volilni red nima nikake določbe o tem, kje da volijo častni občani. Praksa je taka, da volijo v III. razredu.

394. Županstvo P.

Vprašanje: K nam je prišel posestnik A ter je prosil za dovoljenje, da sme streljati postovke, srakoperje in vrabce. Ali naj mu damo to dovoljenje in pod katerimi pogoji?

Odgovor:

Za streljanje škodljivih ptičev je treba trojnega dovoljenja in sicer: 1) dovoljenje lastnika, na čegar svetu se hoče streljati. 2) dovoljenje onega, ki ima tamkaj lov v zakupu in 3.) privolitev občine.

Ce hoče torej A od Vas to privolitev, naj se najprej obrne do lastnika zemljišča in pa do lovskega zakupnika. Še-le ko od teh dobi dovoljenje, mu Vi privolite. Seveda dovoljenje lastnika odpade, ako hoče streljati le po svojem svetu. V tem slučaju pa morate na občinsko-

uradnem dovolilu pripomniti, da to velja samo za njegov lastni svet.

Dalje Vas opozorimo, da se ne sme loviti ali streljati vrabcev in postovk v času od 31. januarja do 1. septembra, vsled česar sedaj posestniku A za vrabce in postovke ne smete dati privoljenja. Glede srakoperjev je pa stvar nekoliko drugačna. Veliki in mali srakoper se sme loviti in moriti ob vsakem času, med tem ko je lov rujavega srakoperja (Dorndreher) dovoljen samo od 1. septembra do 31. januarja.

Konečno bodi še pripomnjeno, da dovoljenje lovskega zakupnika lahko odpade, če hoče A ptiče loviti ozir. pokončevati brez lovskega orodja, če jih torej ne namerava streljati.

395. Županstvo P.

Vprašanje: Kedo ima nalagati kazni zaradi poljske okvare, ali župan sam ali občinsko starešinstvo?

Odgovor:

Kazni nalagati ima občinski kazenski senat obstoječ iz župana kot predsednika ter dveh občinskih svetovalcev kot prisednikov.

396. Gospod F. P. v V.

Vprašanje: Do katere mere sme dovoljevati deželni odbor pobiranje občinskih doklad od direktnih davkov? Kam se nam je obrniti, če nam deželni odbor ne more dovoliti pobiranje visokih doklad?

Odgovor:

Za Štajersko je v tem oziru veljaven zakon od 18. maja 1894 šte. 41 dež. zak. in pa § 74 obč. reda. Po teh določbah velja sledeče:

1.) doklade na direktne davke do 20 % dovoljuje brez daljnega občinski zastop sam;

2.) doklade od 20 do 60 % direktnih davkov dovoljuje okrajni zastop;

3.) doklade od 60 % do 100 % sme dovoljevati le deželni odbor, ki pa mora o vsakoletno nad 60 % dovoljenih občinskih dokladah poročati deželnemu zboru?

4. doklade nad 100 % dovoli s posebnim sklepom le deželni zbor, a mora še ta sklep deželnega zbora dobiti cesarjevo potrjenje.

Če hočete pobirati višje kot 100 % tne doklade, se obrnite na deželni odbor s prošnjo, da predloži Vašo zadevo v sklepanje deželnemu zboru.

397. Županstvo P.

Vprašanje: Ali moramo čas in kraj volitve novega občinskega starešinstva naznaniti okrajnemu glavarstvu ali deželni vladi?

Odgovor:

Po § 35 občinskega volilnega reda se sme zastopnik okrajne politične oblasti vdeležiti volitve občinskega starešinstva. Da mu je to mogoče, veva odstavek 2. navedenega §, da se mora okrajnemu glavarstvu pravočasno naznaniti, kedar in kje se ima volitev vršiti.

Po našem mnenju bi smele politične oblasti volitev razveljaviti, če se ne bi držali tega zakonitega predpisa ker bi s tem kratili važno pravico nadzorne oblasti.

398. Županstvo S.

Vprašanje: Ali je treba vedno, kedar se gre za kako popravilo pri cerkvi, voliti stavbeni odbor? Kedar se tako volitev opusti?

Odgovor:

Po § 14 zakona o cerkvenih stavbah od 20. julija 1863 šte. 12 dež. zak. se mora vedno prositi pri politični oblasti (okrajnem glavarstvu) za odreditev konkurenčne razprave, če se hoče za cerkvene stavbe zahtevati od občine kak prispevek.

§ 18 istega zakona pravi, da mora okrajno glavarstvo po dokončani konkurenčni razpravi povabiti vse interesente, da izvolijo stavbeni odbor 5 mož.

Iz tega sledi, da je treba cerkveni stavbeni odbor voliti samo tedaj, kedar zahteva cerkvena uprava, da občina (ali patron) prispeva k stroškom poprave. Dalje je pa iz § 18 razvidno, da ima samo okrajno glavarstvo sklicevati interesente, da si izvolijo stavbeni odbor. Če se ne bi odbor na tak način in pri takih predpogojih volil, nima nikakih pravic v smislu navedenega zakona. To povdarjamo zaradi tega, ker mnogokrat občine same brez konkurenčne razprave prevzemajo cerkveno-stavbena dela in tudi na lastno roko volijo stavbeni odbor. Če pa pride do kaknega prepira, se obračajo za pomoč na politične oblasti, ki jim pomoč odrekajo, ker niso spočetka pravilno postopali in stavbenega odbora pravilno volili. Tak slučaj nam je znan iz velike občine L.

399. Županstvo M.

Vprašanje: Ali je res na Kranjskem potrebno, da se pravila gasilnega društva predložijo na preji občini v odobrenje in še-le potem deželni politični oblasti v potrjenje?

Odgovor:

Da, tako veva § 28 požarno-policijskega reda od 15. septembra 1881 šte. 14 dež. zak. Pravzaprav določa ta §, da se imajo predložiti sklenjena pravila „občinskemu odboru“ v potrditev. Tako gasilno društvo ima potem pravico javnih straž, kedar je na pogorišču. Ta pravica je prenešana na društvo od občine v zmislu § 30 istega zakona.

400. Gospod V. G. v N.

Vprašanje: Hlapec B. je bil pri mojem ranjem očetu v službi. Vdinjan je bil za eno celo leto. Po očetovi smrti sem pa prišel do prepričanja, da je najbolje če posestvo prodam, kar sem tudi storil. Zato sem hlapcu službo na 14 dni odpovedal, on pa s tem ni bil zadovoljen, nego hoče imeti plačo in hrano za tri mesce plačano. Ali sme to od mene terjati? Pri županstvu so mi rekli, da bom moral plačati!

Odgovor:

Pravica je na strani hlapca in so ga pri županstvu pravilno poučili.

§ 25 poselskega reda za Kranjsko pravi:

„Če gospodar umrje, ugasne službena pogodba samo v tem slučaju, če je dediči nočejo nadaljevati. V tem slučaju pa morajo dediči odslovljenemu poslu izplačati mezdo in izgovorjeno hrano za tri mesce, če je bil vdinjan za eno leto, sicer pa le za en mesec.“

Ta zakonita določba velja tudi v slučaju, če se posestvo brez smrti proda. Prodajalec mora posla na enak način odškodovati.

401. Županstvo N.

Vprašanje: Ali smo dolžni neki hrvaški občini, ki je plačevala oskrbovalne stroške za nekega našega občana v bolnici v Z., te stroške povrniti? Ali ni kake pogodbe med Avstrijo in Hrvaško-Ogersko, po kateri bi se mogli temu plačilu izogniti?

Odgovor:

Med Avstrijo in Hrvaško-Ogersko obstoji pogodba, po kateri se ima smatrati vzajemno občine druge državne polovice tako kakor domače občine. Tedaj iste dolžnosti, ki Vas vežejo zaradi povračila oskrbovalnih stroškov na sproti kaki domači (avstrijski) občini, so obvezne za Vas tudi nasproti dotični hrvaški občini.

(Glejte sodbo upravnega sodišča od 22. oktobra 1898 šte. 5559 — Budw. šte. 12.076, ki obdeluje enak vlučaj, kakoršen je Vaš.)

402. Županstvo L.

Vprašanje: Ali moremo zakonitim potom rokodecu A. odvzeti domovinsko pravico v naši občini, ker mu jo je prejšnje županstvo priznalo z domovinskim listom a le vsled neke pomote pri imenih?

O d g o v o r:

To vprašanje smo že večkrat pojasnjevali, vendar je stvar toliko važna, da jo še enkrat obdelamo.

V prvi vrsti pa morate razločevati med — podelitvijo domovinske pravice in med priznanjem iste. V Vašem slučaju je prejšnje županstvo z domovnico rokodelcu A. domovinsko pravico le priznalo. Ker pa je to priznanje temeljilo le na zmoti, je brezpomembno in nima nikakih pravnih posledic. A. je kljub domovnici ostal tje pristojen, kamor je prej bil. Zato po našem mnenju ni treba nikakega koraka napraviti, da se ta napaka odstrani, zlasti za to ni treba sklepa občinskega odbora. Iz previdnosti naznanite rokodelcu A., da je dotična domovnica izdana le vsled pomote in da nima nikake pravne moči več. Zahtevajte od njega tudi, da naj jo Vam vrne.

Dalje sporočite tudi njegovi pravi domači občini, da ga smatrate še vedno k njim pristojnim, ker je bila domovnica pomotoma izdana.

Začasno bo to v varstvo Vaših pravic dovolj. Če bi se njegova domovinska občina ali pa on sam pritožil zaradi Vašega obvestila, predložite stvar v rešitev okrajnemu glavarstvu!

Drugačnaja je stvar, če se je komu vsled pomote domovinska pravica podelila, tako na pr. če se je podelilo domovinstvo komu na podstavi 10 letnega pripisovanja, a se je pozneje izkazalo, da dotičnik v občini še ni bival 10 let. V tem slučaju je treba pravilnega sklepa občinskega zastopa, da se prvi pomotni sklep preklicuje. Tudi o tem je treba obvestiti ne samo prizadetega prosilca, ampak tudi njegovo prvotno (pravo) domovinsko občino.

403. G o s p o d J. P. v I.

Vprašanje: Moj sorodnik I. je podedoval nekaj premoženja, iz katerega ima izplačati revežem, cerkvam in nekaterim drugim sorodnikom več volil. Rad bi pa od teh volil odtegnil zapuščinsko pristojbino, ker je precej visoka. Volilojmniki se vsakemu odtegljeju upirajo, češ da o tem ni v testamentu nič zapisanega, da bi se jim namreč desetek odtegnil. Kako bi se moglo prisiliti volilojmnike, da bi dali pobotnice, čeravno si I. odtegne desetek?

O d g o v o r:

Vaš sorodnik I. si sme na vsak način odtegniti od posameznih volil zapuščinske pristojbine (desetek), čeravno testament o tem nič ne govori. Sicer je pa stvar ravno nasprotno prava: da si namreč I. ne bi smel odtegniti dednih pristojbin, če bi bilo v testamentu zapisano, da mora volilojmnikom izplačati njih volila polno brez vsakega odtegljeja. Ker pa testament takega pristavka nima, si sme dedič odtegniti pristojbine.

Če se branijo volilojmniki denar z odtegljem v polno poplačilo sprejeti, in dati potrebno pobotnico, naj I. nese denar k sodišču in naj ga tamkaj za volilojmnike na njihove stroške položi v sodno shrambo. Potem lahko vsakega volilojmnika za izročitev pravilne pobotnice toži.

404. Ž u p a n s t v o V.

Vprašanje: V katerem razredu za pobiranje vžitnine od mesa je naša občina, ki je štela pri zadnjem ljudskem štetju nekaj nad 9800 prebivalcev, a jih šteje danes gotovo že nad 10.000?

O d g o v o r:

Če šteje Vaša občina v resnici že nad 10.000 prebivalcev, tedaj jo je uvrstiti v II. razred, kjer se plačuje od volov, krav in telet v starosti nad 1 leto po 7 K 56 v, dočim se v III. razredu plačuje samo po 5 K 04 v.

405. Ž u p a n s t v o A.

Vprašanje: V letu 1907. smo pobirali 50 % občinskih doklad na direktne davke, v letu 1906 pa samo 40 %. Podjetniku Z. so se davki za leto 1906 pred-

pisali še-le v letu 1907 in so se tudi to leto pobrali. Davčni urad je zaračunal občinske doklade s 50 %. Z. se je obrnil sedaj na nas s prošnjo, da mu vrnemo onih 10 %, ki mu jih je davčni urad preveč zaračunal. Pravi namreč, da davek, ki se mu je v letu 1907 predpisal za leto 1906, ne more biti obložen z doklado 50 %, ker on ne plača zaradi tega, ker mu je davčni urad prekasno predpisal davek, višje doklade poznejšega leta, ampak samo 40 % doklade onega leta, v katerem bi se mu bil moral davek redno in pravilno predpisati. Ali smo primorani Z-u onih 10 % vrniti?

O d g o v o r:

S tem da občinski odbor sklene pobirati doklade 50 % za leto 1907, so prizadeti s to doklado vsi davki, ki po svojem bistvu na dotično leto pridejo ne glede na to, ali se predpišejo in pobirajo še v tistem letu ali pa kedaj pozneje. Ker pa davek, ki se je Z-u predpisal v letu 1907 za leto 1906 spada po svojem bistvu v leto 1906, ga smejo zadeti samo one doklade, ki so veljale za leto 1906, torej samo 40 %.

Naravno je, da Z. zaradi tega, ker mu davčni urad ni pravočasno v letu 1906 predpisal davka, ne more trpeti škode s tem, da bi plačeval višje doklade naslednjega leta.

Zato boste morali Z-u preveč vzetih 10 % vrniti, ker bi sicer s pritožbo na deželni odbor dosegel, da se mu izplača, kar je davčni urad preveč pobral.

406. G o s p o d J. F. v B.

Vprašanje: Devet posestnikov naše vasi je imelo dosedaj pravico do studenca in napajališča. Sedem njih se je dogovorilo, da si zboljšajo vodo z napravo rezervarja, pumpe in korita. Osmi je posebej izjavil, da bo tudi prispeval, kakor so sklenili, če si preje ne bo sam lastnega vodovoda napravil. Hkratu to spomlad sta bili izvršeni obe vodni napravi. Osmi si ni napravil lastnega napajališča, ampak je hotel imeti skupno napajališče z onimi sedmimi. Pa se niso mogli dogovoriti glede prispevka. Napravili so pa ti še poseben kal ali „lužo“ za pranje zelja in dr. ter pustili za napajališče onemu. Nekaj časa je tekla voda iz rezervarja v kal (lužo), sedaj pa vsled suše (ali si je morda dobila še kak drug odtok) ne teče več iz tega v „lužo“, ki je prazna. F. K. (osmi), ki ni hotel prispevati za korito toliko, kot so upravičeno zahtevali vaščani od njega, pa zahteva sedaj od njih, da mu morajo ti vode pripraviti v ono „lužo“ poleg korita, sicer da bo napajal živimo v koritu.

Devetega posestnika ni doma in je njegova hiša sedaj prazna.

Prosim pojasnila:

1). Ali so dolžni vaščani posestniku F. K. dovolj vode za napajanje pripraviti (napumpati) ono „lužo“?

2). Ali zgubi oni, bi noče prispevati za vodne naprave, pravico do vode za vedno ali le za toliko časa, dokler ne plača določenega prispevka?

O d g o v o r: Kakor je razvideti iz Vašega dopisa, se gre tukaj za vodo, ki ne spada pod vodni zakon, ampak pod zasebno pravo, tedaj ne za javno ampak za zasebno vodo. Zaradi tega je dogovor, ki ste ga sklenili s posestnikom F. K. (osmim) na obe strani obvezen. Držati se morate dogovora Vi, držati pa tudi F. K. To se pravi, Vi morate dovoliti osmemu iste pravice do vodne naprave, kakoršne imate sami, zato bo pa tudi on moral prispevati k stroškom vodne naprave z enakim delom kakor Vi drugi.

V zmislu občnega drž. zakona je dogovor o napravi vodotoka smatrati kot družabno pogodbo, kjer se družniki zavežejo kako delo v skupno korist skupno izvršiti. Ker se v Vašem slučaju z F. K. niste dogovorili, koliko da bo prispeval, nastopi zakonita domneva, da mora toliko prispevati kakor vsak drug.

Opozarjamo vas, da niste upravičeni F. K-a izključiti od uporabe vodne naprave, čeravno on svoje dolžnosti ne izpolni. On je upravičen zoper Vas vložiti tožbo na dopustitev uporabe vodne naprave v enakem razmerju z ostalimi, Vi pa smete njega tožiti na plačilo osmega dela onih stroškov, ki ste jih upotreabili za napravo vodotoka ozir. cele naprave.

Popolnoma napačno je pravno mnenje, ki je najdemo mnogokrat med našim ljudstvom, da namreč pogodnik ni dolžan izpolniti svoje pogodbene obveznosti, če istega ne stori tudi njegov sopogodnik. To ni res, vsak pogodnik ima svojo dolžnost izpolniti, sicer ga sme nasprotnik tožiti na izpolnitev, čeravno sam svojega ne izpolni. Pravilno stališče v takih slučajih je: Jaz storim svojo dolžnost na vsak način, če pa ti svojega ne storiš, te k temu prisilim zakonitim potomi!

Odreči se sme izpolnitev pogodbene dolžnosti, ako nasprotnik svoji obveznosti ne zadosti, le tedaj, če je bilo to dogovorjeno. Primera za Vaš slučaj: Vi bi bili le tedaj upravičeni odreči F. K-u souporabo vodne naprave, če bi se bil Vaš dogovor glasil tako-le: Ti, E. K. boš moral k stroškom za napravo vodotoka primerno prispevati, za to ti bomo pa dovolili souporabo vodne naprave; če pa ne boš svojega prispevka plačal, ne boš smel vodotoka uporabljati.

407. Gospod J. F.

Vprašanje: Ta studenec, ki izvira sredi vasi, pa prihaja blizu pod površino zemlje na zemljišču ravno istega F. K. On ve dobro za tisto vodo in da je ravno ista, ki priteče na površje sredi vasi, kakih 250 m daleč od tega mesta. Izjavil je, da bo nalašč prekopal ono zemljišče za vinograd z namenom, da pokvari tej vodi tok in s tem prisili vaščane, da mu bodo morali drago plačati, če bodo hoteli si napraviti po njegovem zemljišču vodovod, oziroma da jim to odreče in jih pripravi ob vodo in da jim napravi škodo, ker bo potem odveč oni rezervar in pumpa.

Prosim pojasnila: Ali sme posestnik zemljišča, pod čegar površino teče voda, do katere imajo potem na izvirku pravico drugi, in on vse to ve, prekopavati oziroma delati, kar hoče, če tudi s tem vodo uniči?

Odgovor: Sicer je vsakomur na prosto dano, da razpolaga s svojim zemljiščem kakor hoče, vendar obstoje po zakonu neke omejitve proste rabe posestva, ki se imenujejo „služnosti“ ali „servitute“. Služnost obstoji v tem, da mora lastnik zemljišča kako dejanje proste lastnine opustiti ali pa komu drugemu kako dejanje na svojem svetu dovoliti.

V vašem slučaju je jasno, da imajo vaščani že pridobljeno servitudo do uporabe vode. Ta servituta sega tudi tako daleč, da ne sme K. F. prosto razpolagati s svojim vinogradom, da ga namreč ne sme prekopati, če bi s tem Vaše pravice kratil ali oškodoval.

Sicer Vas opozarjamo, da je mogoče — pravzaprav najbrže — navedena voda „javna voda“. Zato Vam svetujemo, da se obrnete za pomoč na okrajno glavarstvo, da isto prepove F. K-u, če bi hotel svoj vinograd prekopavati.

Dobro bo znabiti tudi, če se s F. K-om mirno dogovorite in napravite pogodbo, na podlagi katere potem lahko v zemljiški knjigi vpišete prepoved prekopavanja dotičnega vinograda. Tako boste za vedno zavarovani proti raznim sitnostim.

408. Županstvo št. L.

Vprašanje: V naši občini je napravila lisica veliko škodo raznim posestnikom, ker jim je podavila okrog 200 kokoši. Kedo je dolžan povrniti škodo, ali najemnik lova ali občina? Občina dobiva lovske zakupnine 100 K,

a škoda je znatno večja! Ali imamo kak zakon, po katerem bi lovskega zakupnika prisilili, da povrne škodo?

Odgovor:

Lovski zakupnik mora sicer povrniti škodo, ki jo napravi divjačina, toda § 1. črka b) zakona od 19. maja 1889 št. 12 dež. zak. pravi, da je plačati samo ono škodo, ki jo napravi divjačina na zemljiščih ali na zemljiških pridelkih. Jasno je, da kokoši ne spadajo k zemljiškim pridelkom, zato tudi lovski zakupnik ni primoran plačati odškodnine za podavljene kokoši.

Na drugi strani pa tudi občina ni primorana plačevati škode, ki jo je napravila lisica, zlasti ne sme tega storiti iz onih 100 K, ki jih dobi kot lovske zakupnine. Lovska zakupnina namreč ne pripada občinski blagajni, ampak se ima razdeliti med zemljiške posestnike, po katerih posestvu se izvršuje lov. § 8. cesarskega patenta od 7. marca 1849 št. 15 dež. zak. določa:

„Letni čisti dohodek občinam odkazanega lova se mora koncem vsakega upravnega ali zakupnega leta porazdeliti med vse zemljiške posestnike, na katerih posestvu se v občini izvršuje lov. Razdelitev zakupnine se izvrši po obsegu zemljiškega posestva.“

Književnost.

Dr. Ed. Volčič v Novem mestu (Kranjsko) je uredil ter se dobivajo pri njem in pri vseh knjigotrdcih sledeče pravne knjige:

1. **Civilnopravdni zakoni**. (IV. zv. Pravnikove zbirke) z obširnimi slovenskim in hrvatskim stvarnim kazalom, obsegajoči XII. in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga K 8.—

2. **Odvetniška tarifa**; določila o rabi hrvatskega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine s stvarnim kazalom. (20 tabel). 1906. Broširano K 1'80.

3. **Zakon o javnih knjigah**, zemljiških itd. (V. zv. Pravnikove zbirke z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvatskem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošelj in vpisov. 1908. Knjiga v 2 delih, skup 618 strani. Mehko vezana knjiga K 5'60. Popolno v platno vezana K 6'—

4. **Vzgleđi predlogov, sklepov in vpisov** za zemljiško knjigo; dotična kolkovina in vpisnina. Ponatis iz knjige pod točko 3. Broširano K 1'—

5. **Kolkovina in vpisnina** pri zemljiški knjigi. Tabela na močnem papirju, obsek za na steno. Cena 60 vin.

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“:

Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo**, s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K —40.

Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah**. 1908. Cena mehko vezani knjižici K —80.

Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev**. 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjiga K —80.

Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in uredbi ter o zložbi zemljišč**. 1908. Mehko vezano K 2—

Pripravlja se: Zvezek XI. in XII. **Predpisi o poljski okvari**. 1908. Mehko vezano K —80.

Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti poštnemu povzetju, tako, da se k na-

vedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki, pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vinarjev poštne v gotovini ali poštne znamkah.

Razne vesti.

Zasebne šole na Poljskem. — Poljaki vzdržujejo 32 srednjih šol; med tem so 4 realke, 14 gimnazij in 14 trgovskih šol. Vse te šole so imele 12.031 učencev in učenk, in 711 učiteljev.

Ustava v — Turčiji. — Neverjetno, kaj ne? — In vendar je res. — Sultan se je moral udati zarotnikom v armadi in Mladturkom. — Proglasil je ustavo; izvrše se volitve in skliče zbornica poslancev. — Volil bo vsak, ki je dopolnil 21 let in plačuje sploh kak davek. — Treba bode, da se spremeni tudi naš občinski volilni red, da nas morda tudi v tem oziru ne prehitijo — Turčija. — Kakšne razmere nastanejo sedaj v Turčiji, je seveda še odprto vprašanje.

Kmečke elektriške zadruge. — Vedno pomanjkanje kmečkih delavcev in poslov je povzročilo, da so zlasti v Nemčiji začeli nadomeščati s stroji človeške moči. — Par, petrolej, spirit, bencin i. dr. so bili doslej za to običajno sredstvo. — Sedaj pa bode glavno sredstvo kot gonilna moč za stroje — elektrika. — Električna moč se lahko prenese po drobnih žicah v večje daljave in tudi lahko porazdeli. — Porabi se pa tudi lahko za razsvetljavo, kuho, kurjavo i. t. d. — Naprava je sicer precej draga in za posameznike nemogoča. — Mogoča je potom zadruga. — Dokaz temu je hanoveranska zadruga, kjer imajo kmetje 20 elektriških zadrug; osem jih proizvaja elektriko, druge so odjemalke. Na Virtenberškem je šest kmečkih elektriških zadrug. — Ena izmed teh — ustanovljena spomladi l. 1907. — ima v 54 krajih 1025 zvez in 4963 žarnic. — Na virtemberškem je z elektriko razsvetljenih 3672 hlevov, 2743 kmetov reže z električno močjo rezanico, 1845 jih mlati, 124 dobiva mošt, 40 mleko, 37 veže snope in seno, i. t. d.

Tudi našemu kmetu manjka delavnih moči. — Treba jim bo misliti na napredek z uporabo elektrike. — Vodnih sil ne manjka, treba se je le združiti, morda v celem okraju, pa bo šlo. — Želimo, da naše občine kmalu sprožijo osnutek take zadruge. —

Razpis. — Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu z dveletnim slovenskim poukom je oddati **pet deželnih ustanov** za prihodnje šolsko leto 1908/1909, oziroma tudi za leto 1909/1910, ki se začne dn 3. novembra t. l.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja, ter so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost gre tistim mladeničem, ki ostanejo, dovršivši šolo na Grmu, gotovo na svojem domu in se bodo pečali s kmetijstvom, vinarstvom in sadjarstvom.

Učenci z ustanovami imajo hrano, stanovanje in v šolskem zavodu brezplačno, obleko, živотно perilo, obuvale in šolske potrebščine pa si morajo sami priskrbovati.

V šolo se sprejmejo tudi plačujoči in zunanji učenci.

Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 80 h na dan in po 40 K šolnine na leto, ter stanujejo brez-

plačno v zavodu. Vse druge potrebščine si morajo sami priskrbovati.

Zunanji učenci (eksternisti) stanujejo zunaj zavoda in plačujejo po 40 K šolnine na leto.

Vsi učenci imajo uniformo, ki si jo morajo sami plačevati.

Hrano je plačevati vnaprej v mesečnih obrokih, šolnino pa tudi vnaprej v dveh letnih obrokih.

Prošnje, svojeručno pisane in kolkovane s kolkom za 1 K, je poslati

do. 5. sept. t. l. vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Vsaki prošnji je priložiti rojstni list, pričevalo o dovršeni ljudski ali kaki višji šoli, zdravniško potrdilo o trdnem zdravju in pričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju prosilčevem.

Prošnji za sprejem proti plačilu je pridejati obvezno pismo (reverz) staršev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Vsak prosilec mora delati sprejemno izkušnjo iz slovenskega jezika in priprostega računstva. Od uspeha te izkušnje je odvisen sprejem v šolo.

Kedaj bo delati sprejemno izkušnjo, naznani vodstvo vsakemu prosilcu posebej.

Učenci, ki dovrše šolo z dobrim uspehom, imajo pri vojaščini pogojno pravico do samo dveletne prezentne službe. Ako namreč zadoste svojim vojaškim dolžnostim prvi dve leti brez graje ter dokažejo, da bodo po izstopu iz prezentne službe kmetovalci na svojem ali svojih staršev domu, smejo na podstavi odredbe c. kr. vojnega ministrstva z dne 22. julija leta 1895, št. 4643, prositi proti koncu drugega vojaškega leta, da se jim odpusti tretje službeno leto.

— **Pivovarstvo v Avstro-Ogrski leta 1907.** Trgovska in obrtna zbornica na Dunaju je pred kratkim predložila trgovskemu ministerstvu izkaz o produkciji in konzumu piva v naši državi. Proizvajanje se zaradi splošne druginje draži od dne do dne. Vsa produkcija piva leta 1907 znaša v Avstriji z Bosno vred 20.711.621 hl. in na Ogrskem 1.882.385 hl, skupaj za 923.588 hl več ko leta 1906. Na prvem mestu je seveda Češko z 9.593.929 hl. potem sledi Nižje Avstrijsko s 3.543.853, Moravsko 1.927.219, Galicija 1.369.834, Štajersko 1.147.872, Gornje Avstrijsko 1.067.063, Tirolsko in Predarelsko 609.236, Solnograško 415.289, Šlezko 329.011, Koroško 258.699, Bukovina 133.879, Kranjsko 106.759, Bosna in Hercegovina 92.519, Primorsko 86.460 hl, 43 pivovaren je proizvajalo v letu čez 100.000 hl. Izvoz iz Avstro-Ogrske je znašal l. 1907 1.091.067 meterskih stotov v vrednosti 15.528.162 K, uvoz pa 68.742 meterskih stotov v vrednosti 1.104.288 kron. Kakor vse kaže, se bodo te številke še vedno bolj višale.

Proti kupčiji z dekleti je avstrijsko ministrstvo za notranje zadeve izdalo dva odloka. V enem nalaga vsem političnim upravnim oblastem, da smatrajo dunajsko policijsko ravnateljstvo za osrednji urad proti kupčiji z dekleti in mu pošljejo seznamek vseh v tem oziru sumljivih oseb in lastnikov javnih hiš ter tudi vsako leto poročajo o eventualnih izpremembah. V drugem odloku ukazuje, da se mora o vsakem najemanju, oziroma angažiranju mladih deklet za artistinje (šansonetke, koncertistkinje itd.) v inozemstvo obvestiti sodnijska varuška oblast, ki se ima v tem oziru informirati in tožadavno ukreniti. Ker se večkrat agentje z dekleti zaletijo tudi na kmeta, opozarjamo vsa županstva na navedena dva odloka.